

der er al Grund til at haabe, at der om meget kort Tid vil være lignende gunstige Betingelser til Stede; men Øjeblikket nu kan ikke siges at være gunstigt for saadanne Brugs Oprettelse. Derfor staar det klart for mig — og jeg ønsker at betone det her ved disse to Lovforslags Fremsættelse —, at de Bestemmelser, som Lovgivningsmagten nu maatte træffe, for at dette Udstykningsarbejde dog i hvert Tilfælde kan blive holdt gaaende, maa under de ekstraordinære Forhold, som vi nu oplever, være af en midlertidig Beskaffenhed. Forholdene er i Øjeblikket saa usikre, at det efter min Opfattelse vilde være uforvarsligt, om Lovgivningsmagten vilde gaa til en varig og fast Reformlovgivning paa dette meget vigtige Omraade.

Naar jeg da nu til Trods for Øjeblikkets ganske særlige Forhold, der absolut ikke taler til Fordel for en stærk Forcing af Udstykningsarbejdet, fremsætter de to Forslag, som jeg før nævnte, søge jeg Berettigelsen dertil først i det Forhold, at der nu ved Lenenes og Stamhusenes Overgang til Staten og derigennem til Udstykning i visse Egne af Landet vil blive Adgang til Oprettelse af et forholdsvis stort Antal af mindre Landbrug, men i andre Egne af Landet ikke, og denne ujævne Fordeling af de Jorder, der bliver til Raadighed, nødvendiggør, at der ved særlige Lovgivningsbestemmelser bliver Mulighed for, at de Egne af Landet, der ikke har Adgang til at drage sig Lens- og Stamhusjorden til Nytte, paa anden Maade kan faa Statens Støtte til Fremme af et sundt og godt Udstykningsarbejde. Men dernæst søger jeg Berettigelsen for Forslagenes Fremsættelse deri, at Lovgivningsmagten for nylig har truffet Foranstaltninger til, at nye Bygnings Opførelse under de ekstraordinære Boligforhold kan blive fremmet ved meget betydelig direkte Støtte fra det offentlige Side, fra baade Stat og Kommune, og denne Begrundelse for Forslagene tillægger jeg en ganske særlig Betydning, thi det forekommer mig, at naar Forholdene i den Henseende er saa ekstraordinære, at Stat og Kommune er gaaet saa vidt, at der gives betydelige Tilskud til private, der opfører Boliger, vilde det være urigtigt, hvis disse Tilskud fortrinsvis eller maaske endogsaa udelukkende kom til Anvendelse i Byerne; det vil være i høj Grad ønskeligt, at saadanne Tilskud kan ydes i saa stor Udstrækning som muligt ogsaa ude paa Landet. Saa længe det er nødvendigt at give Tilskud fra det offentlige til Boligers Opførelse, forekommer det mig

altsaa, at der er Grund til i størst mulig Udstrækning — jeg ved godt, at Bolignøden mærkes stærkest i Byerne — at drage Omsorg for, at der ogsaa kan gives Tilskud til nye Boligers Opførelse paa Landet i Tilknytning til det Erhverv, som drives fra disse Boliger. Selvfølgelig maa man ikke tro, at man ved Love af Omfang og Indhold som disse Lovforslag kan løse de store Vanskeligheder, som f. Eks. de industrielle Erhverv for Øjeblikket er ude for, og selvfølgelig heller ikke foretage en Omfordeling af Befolkningen fra By til Land. De, der taler om at standse Strømmen fra Land til By ved saadanne Forholdsregler, tror jeg i nogen Grad overvurderer, hvad der derved kan opnaas. I bedste Tilfælde kan der aarlig oprettes 1000 à 2000 mindre Brug paa Landet, og dette er jo meget betydningsfuldt, men man maa dog ikke tro, at de store sociale Problemer, som Byernes stærke Vækst og navnlig Industriens Forhold frembyder, kan paavirkes i særlig følelig Grad derigennem, om end det ubetinget maa anses for at være et Skridt i den rigtige Retning, naar det ved den Støtte, det offentlige yder, muliggøres at holde saa mange som muligt fast til Jorden og de Erhvervs muligheder, Jorden afgiver, og derved i nogen Grad modarbejde Tilstrømningen til Byerne.

Det første af Forslagene drejer sig om en midlertidig Fornyelse af Loven om Oprettelse af Husmandsbrug, de saakaldte Statshusmandsbrug. Denne Lov var tidligere en overordentlig nyttig Lov, og der findes nu Landet over mange Tusinde lykkelige, velstaaende Husmandshjem, der er oprettede paa Grundlag af de Bestemmelser, som denne Lov nu indeholder. Men gennem Krigsaarene og ikke mindst nu har denne Lov maattet føre en hensygnende Tilværelse, fordi Omkostningerne ved de nye Hjems Oprettelse har været saa store, at Laanebeløbenes Størrelse i Henhold til Lovens Bestemmelser var ganske utilstrækkelige. Vi staar nu i Henhold til Lovkomplekset af 4. Oktober 1919, Loven om Len og Stamhuse og Loven om Vilkaar for Bort salg af Jorder i offentligt Eje, umiddelbart foran en stærk Udstykning i de Egne, hvor disse Besiddelser fortrinsvis findes. Der vil ifølge Loven om Len og Stamhuse i Jordfonden indgaa et Beløb, som efter alt, hvad der foreligger, vil komme til at udgøre omkring ved eller endogsaa over 100 Mill. Kr., og der vil blive store Beløb til Raadighed til Udstykning paa de særlige Vilkaar, som vil være alle ærede Medlemmer af dette Ting bekendt, og som gaar